

Linneruddammen

Grafika AS • 468 11 000
2013

FUNKSJON

Dette er inntakسدemningen for vannkraft til turbinen på Skrankefoss Træsliperi, fra 1966 eid og utnyttet av Vestoppland kommunale kraftselskap (VOKKS). Den ble utbedret og forsterket av VOKKS under den utvidede reguleringa av Fallselva (2008-2009), bl.a. med nytt inntakshus. Dens opprinnelige preg er imidlertid bevart.

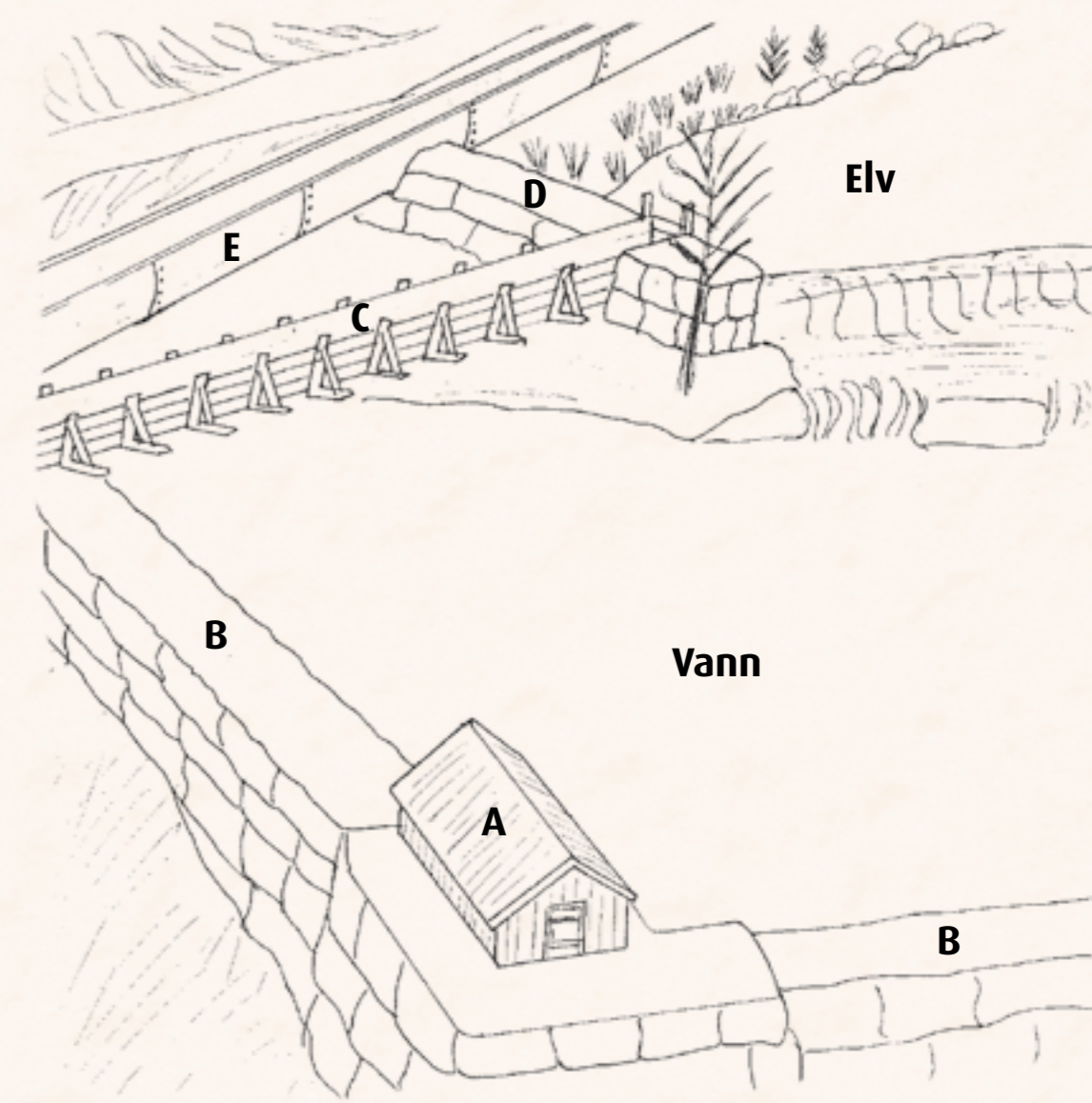
Demningen ble bygd samtidig med fabrikkken i 1910, av et arbeidslag fra Vestside (av Randsfjorden) under ledelse av Johannes Linnerud. Fallet herfra til Skrankefoss er 76 m, med Skrankefossen som den største. Lengst nede mot fabrikkken finner vi Hellefossen og Krokfossen.

Den gamle rørgata, eller turbinrøret av jern var klinket sammen leddvis. Med jevne mellomrom var røret påmontert såkalte "manneluker" som ga tilgang til rørets indre for inspeksjon og vedlikehold. For å komme ned måtte man holde den ene armen langs siden og den andre rett opp i luften. Klaustrofobi var nok ukjent for disse karene. En lengde av det gamle turbinrøret kan betraktes mellom post 6 og 7. Kraftstasjonen på Skrankefoss var (iflg. VOKKS) før reguleringen på 780 kW ved full kjøring. Dette utgjorde 1500 liter i sekundet.

Det nye turbinrøret (2009) er i glassfiber, og diameteren er økt fra 100 cm til 120 cm. Den nye kraftstasjonen ved Randsfjorden er på 5400 kW, noe som utgjør 3100 liter i sekundet. Større vannføring samt økt fallhøyde gir den betydelige økningen i kraftmengde.

GAMLE SPOR

Øverst i demningen, ved veien, kan man se en steinmur med en firkantet åpning (pkt. D på tegningen). Dette er rester etter en mindre demning. Fra denne åpningen førte ei trerenne "tilleggsvann" inn i renna som kom fra kanalen på Vassendlandet. Her gikk nemlig jernrenna over i trerenne. Denne var utett og utgjorde større motstand mot vannet. Da trengte man ekstra vann. Derav navnet hjelperenne og hjelpevann. Rennesystemet her eksisterte før Linneruddammen. Det ble bygd i 1901 av Fellesfløteforeningen.

Illustrasjon: Bjørn E. Edvardsen

Skisse over Linneruddammen:

A: Hus over turbininntak
B: Oppdemningsmur

C: Hjelperenna
D: Oppdemningsmur for hjelpevann
E: Jernrenna

Livet langs Fallselva

Inntil veien, rett nedenfor demningen, kan vi se et gammelt uthus. Dette står på eiendommen Ødegård. Dette var smia til daværende eier Ole Ødegård. Her er det utført mange arbeidsoppgaver i forbindelse med utbygginga langs Fallselva. Smia er utvendig uendret fra den tiden. (Se gammelt og nytt bilde).

Bildet øverst viser Ødegård med smia sett nordfra, og er utlånt av Johanne Varpstuen.

Det nederste bildet av den samme smia er tatt i 2012 av Bjørn E. Edvardsen.

Dette er det gamle damhuset på Linneruddammen, bygd 1910. Det ble revet i 2009 i forbindelse med den utvidede reguleringen.

Bildet er tatt av Bjørn E. Edvardsen.

Den øverste delen av det gamle turbinrøret i jern der det løper ut fra demningen under damhuset.

Bildet er tatt av Bjørn E. Edvardsen.

Bebygelse merket med oransje er bygninger som har vært tilknyttet virksomhetene ved Fallselva.

